

SAMEN KANSRIJK!

visie op passend onderwijs in Smallingerland en omgeving

**Versie 3
Vastgesteld stuurgroep per mail
6 oktober 2014**

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Aanleiding	3
3. Werkwijze	5
4. Uitgangspunten	5
5. Visie	6
5.1. Organisatie	6
5.2. Onderwijs	9
5.3. Loket	9
5.4. Huisvesting	10
6. Randvoorwaarden	14

1. Inleiding

SAMEN KANSRIJK! is een project van het speciaal onderwijs en het regulier primair onderwijs in Smallingerland. In het project onderzoeken het Openbaar Primair Onderwijs (OPO) Furore¹, het Protestant Christelijk Basis Onderwijs (PCBO) Smallingerland, de Stichting Speciaal Onderwijs (SO-Fryslân) (cluster 3) en RENN 4 (cluster 4) de mogelijkheid tot samenwerking.

De notitie heeft als doel om besturen, raden van toezicht en andere direct belanghebbenden te informeren. Deze notitie is in september 2013 vrijgegeven als versie 2. Versie 3, die nu voorligt, is gebaseerd op versie 2 en aangevuld met de besluiten die de stuurgroep heeft genomen in fase 2 (schooljaar 2013-2014).

Besturen, raden van toezicht en medezeggenschapsraden worden gevraagd om in te stemmen met de visie (koers / kijkrichting) die is uitgezet door het project en de bijbehorende intentieverklaring. De verdere uitwerking van de visie en plannen vindt plaats na de vervolgfase. Pas nadien kan de formele besluitvorming over de juridische vormgeving van de samenwerking plaatsvinden.

In deze notitie wordt in hoofdstuk 2 kort ingegaan op de aanleiding en in hoofdstuk 3 op werkwijze van het project SAMEN KANSRIJK!. In hoofdstuk 4 staan de uitgangspunten verwoord. In hoofdstuk 5 wordt de visie van het project uiteengezet. Vervolgens worden in hoofdstuk 6 enkele randvoorwaarden opgesomd.

2. Aanleiding

Per 1 augustus 2014 is de stelselwijziging Passend Onderwijs doorgevoerd. De minister wil met Passend Onderwijs bereiken dat veel meer zorgleerlingen binnen het reguliere onderwijs worden opgevangen. Het REC, de bestaande samenwerkingsverbanden en ook de indicatiecommissies zijn opgeheven. Leerlingen melden zich nu aan bij het regulier onderwijs: alleen als zij het nodig vindt wordt de deskundigheid van het speciaal onderwijs ingeroepen of een leerling op het speciaal onderwijs geplaatst. De (nieuw opgerichte) samenwerkingsverbanden spelen hier een grote rol in.

Voor de scholen zal er veel veranderen. In het regulier onderwijs zullen meer leerlingen met een zorgbehoefte opgevangen moeten worden. Er zal gekeken moeten worden wat de mogelijkheden zijn van de leerlingen en op basis daarvan zal een passend arrangement moeten worden samengesteld.

Ook in het speciaal onderwijs zullen er veranderingen zijn. Zo zijn de formele 'schotten' die er nu zijn tussen cluster 3 en 4 met de invoering van Passend Onderwijs verdwenen.

Voor de besturen van OPO Furore, PCBO Smallingerland, SO-Fryslân en RENN4 aanleiding om te onderzoeken wat zij in Smallingerland voor elkaar zouden kunnen betekenen. De besturen zijn er van

¹ De Stichting Roobol, het bestuur van de Montessorischool en het bestuur van de Master Frankeskoalle ondersteunen de inhoudelijke koers van het project

overtuigd dat zij elkaar nodig hebben om goed onderwijs te kunnen blijven bieden aan kinderen met een speciale ondersteuningsvraag. Ze willen dat graag koppelen aan de nieuwbouwplannen die er zijn voor het speciaal onderwijs.

Naast de invoering van passend onderwijs en de mogelijkheden die ontstaan door de nieuwbouw van scholen in de gemeente Smallingerland spelen op de korte termijn nog een aantal andere veranderingen die samenwerking aantrekkelijk maken:

- Met ingang van 1 augustus 2012 is er een nieuw toezichtkader voor speciaal onderwijs. De opbrengsten staan in het nieuwe toezicht meer centraal. Inmiddels heeft de inspectie voor de derde maal de opbrengstgegevens bij scholen voor speciaal onderwijs opgevraagd. De inspectie ontwikkelt momenteel op basis van een meerjarige trend in opbrengstgegevens een opbrengstennorm. Pas als deze norm er is, zal de inspectie individuele scholen ook beoordelen op hun opbrengsten. Dit zal aanleiding zijn tot veranderingen in het onderwijs.
- Transitie jeugdzorg: diverse zorg- en hulpverleningsinstanties bieden zorg voor jeugd aan. Jeugdzorg valt momenteel onder de verantwoordelijkheid van meerdere overheden. In de praktijk leidt dit tot versnippering, waardoor de zorg voor jeugd soms tekort schiet. De overheid werkt aan een betere samenwerking tussen alle partijen en wil de jeugdzorg vanaf 2015 onderbrengen bij de gemeenten. Om dit mogelijk te maken is in februari 2014 de Jeugdwet aangenomen. Deze wet voorziet in een bestuurlijke en financiële decentralisatie van alle ondersteuning, hulp en zorg bij opgroei en opvoeden naar gemeenten. De gemeenten worden verantwoordelijk voor het leveren van alle jeugdhulp. De hoofdgedachte achter deze decentralisatie is dat de gemeenten een regierol kunnen vervullen waar het jeugdhulp betreft en dat dit de kwaliteit van de jeugdhulp door maatwerk zal verbeteren. In samenhang met deze decentralisatie wordt een omslag gemaakt van een stelsel gebaseerd op een wettelijk recht op zorg (aanspraak) naar een stelsel op basis van een voorzieningenplicht voor gemeenten (voorziening), op een wijze zoals eerder is gebeurd bij de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het wettelijk recht op jeugdzorg en individuele aanspraken op jeugdzorg worden hierbij vervangen door een voorzieningenplicht waarvan de aard en omvang in beginsel door de gemeente wordt bepaald (maatwerk).
SAMEN KANSRIJK! ziet grote kansen voor samenwerking van onderwijs en jeugdzorg en beoogt deze samenwerking te bevorderen.
- De demografische ontwikkelingen Fryslân laten in de periode 2008-2018 een krimp van 16% zien in het aantal leerlingen in het primair onderwijs. Voor Smallingerland is de krimp minder ingrijpend en houdt de gemeente een krimpprognose aan van ongeveer 10% in de komende 10 jaar. Samenwerking maakt het mogelijk om flexibel in te spelen op de veranderingen in leerlingenaanbod.

3. Werkwijze

In januari 2013 is het project gestart waarbij in eerste instantie in grote lijnen is uitgewerkt of en op welke wijze de deelnemende besturen kunnen samenwerken. O.l.v. een stuurgroep, bestaande uit de bestuurder of de bovenscholse directie van PCBO, OPO Furore, SO-Fryslân, RENN4 en een onafhankelijke voorzitter zijn 5 werkgroepen geïnstalleerd die bemand worden met medewerkers uit alle deelnemende besturen en medewerkers van de gemeente en het centrum jeugd en gezin:

1. De werkgroep Toeleiding en Expertise heeft naar de zorgroute gekeken die moet worden bewandeld door leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en in beeld gebracht welke deskundigheid daar voor nodig is en wat we met elkaar al in huis hebben,
2. De werkgroep Inhoudelijke samenwerking heeft het huidige ondersteuningsaanbod in kaart gebracht,
3. De werkgroep Huisvesting heeft een visie op de toekomstige gebouwensituatie ontwikkeld en een eerste verkenning gedaan van de locatie-eisen
4. De werkgroep Financiën heeft een meerjarenperspectief (2015-2021) opgeleverd, waarbij rekening is gehouden met de demografische ontwikkelingen en een drietal mogelijke scenario's zijn ontwikkeld voor de gevolgen van Passend onderwijs op de leerlingenaantallen.

In het kader van het project SAMEN KANSRIJK! heeft de stuurgroep een visie op onderwijs, organisatie (inclusief mogelijke juridische vormgeving) en huisvesting ontwikkeld. Deze visie is op hoofdlijnen uitgewerkt in deze notitie en dient als input en kijkrichting voor de werkgroepen voor fase 3.

4. Uitgangspunten

De vraag "hoe ziet het speciaal onderwijs in de regio Smallingerland er over 10 jaar (in 2023) uit?" heeft centraal gestaan bij het vormen van een visie over organisatie en huisvesting. De projectnotitie "Tussen droom en daad gloort de campus voor leerlingen met andersoortige talenten" is het startdocument geweest bij deze discussie. Uitgangspunten die nadrukkelijk een rol hebben gespeeld bij de visie zijn:

- De wet Passend onderwijs is aangenomen en vanaf 1 augustus 2014 verdwijnt de strikte scheiding tussen cluster 3 en cluster 4 onderwijs. Cluster 3 en 4 mogen daarna elkaars leerlingen aannemen.
- Er is door de demografische ontwikkeling een daling van het aantal leerlingen in de regio Smallingerland te verwachten. In samenspraak met de gemeente Smallingerland is uitgegaan van 10% in de komende 10 jaar.
- Door de hervorming jeugdzorg en de invoering van Passend onderwijs kan een gezamenlijk plan ontstaan met handelingsadviezen vanuit het onderwijs en noodzakelijke overige zorg vanuit het CJG.
- Er wordt door de gemeente Smallingerland geïnvesteerd in nieuwbouw van onderwijsgebouwen. Deze nieuwbouw moet zoveel mogelijk aansluiten bij de behoeften van gespecialiseerd onderwijs en het verwachte aantal te plaatsen leerlingen.
- Per 1 oktober 2013 zitten de volgende aantallen kinderen in het (primair) speciaal onderwijs in Smallingerland:

– Sbao OPO	161	leerlingen
– Sbao PCBO	209	leerlingen

- Cluster 3 SO	165	leerlingen
- Cluster 3 rugzak	28	leerlingen
- Cluster 4 SO	105	leerlingen
- Cluster 4 rugzak	<u>75²</u>	leerlingen
TOTAAL	743	leerlingen

- o Op basis van de verwachtingen van de stuurgroep is door de werkgroep financiën een meerjarensce­nario ontwikkeld, rekening houdend met het effect van de demografische ontwikkelingen en van de invoering van Passend Onderwijs. Uitgangspunt is dat er de eerste twee jaar geen direct effect is van Passend Onderwijs. Een voorlopig realistisch scenario is dat het aantal leerlingen daalt van 640 leerlingen (op 1 oktober 2013 en exclusief rugzak leerlingen) naar een aantal leerlingen van 500-550 leerlingen in 2021. De verdeling over sbao en so zou dan respectievelijk circa 260 – circa 290 leerlingen zijn.

5. Visie

5.1. Organisatie

De ambitie van de besturen van SAMEN KANSRIJK! is om leerlingen binnen 10 jaar allemaal optimaal onderwijs te laten genieten binnen het kader van passend onderwijs. Om het onderwijs toe te rusten op de implementatie van passend onderwijs is een kwaliteitsslag nodig. Dit geldt zowel voor het regulier onderwijs (o.a. opvang leerlingen met specifieke onderwijs- en ontwikkelingsbehoeften) als het speciaal (basis) onderwijs (o.a. leerlingen voorbereiden op terugkeer naar regulier onderwijs). De ambitie van het project is onder meer om de handelingsbekwaamheid van leerkrachten in het regulier onderwijs te vergroten.

Hierdoor zullen op termijn meer leerlingen met een ondersteuningsvraag in het regulier onderwijs les krijgen en zal het aantal leerlingen op de sbao's en de so scholen verminderen. Dit kan nog worden verstrekt door de demografische ontwikkelingen in Fryslân.

Samen leidt er dit er toe dat in er in de toekomst in Smallingerland minder leerlingen op het speciaal onderwijs zitten. Voor een belangrijk deel wordt dit dus mogelijk door leerlingen die nu nog in het speciaal onderwijs zitten in het regulier onderwijs te plaatsen en er voor te zorgen dat zij daar de noodzakelijke zorg krijgen. Deze zorg moet kwalitatief van hoog niveau zijn en moet op een dusdanige wijze georganiseerd worden dat dit niet ten koste gaat van het onderwijs aan reguliere leerlingen. De vermindering komt daarnaast voort uit de te verwachten demografische ontwikkeling.

De onderwijsbehoefte verandert in de toekomst niet, het onderwijs wordt anders georganiseerd zodat meer leerlingen in het regulier onderwijs kunnen blijven. De geldstromen zullen hierdoor anders gaan lopen.

² Omdat het verzorgingsgebied van Samen Kansrijk nog niet is gedefinieerd betreft dit een inschatting

De besturen van SAMEN KANSRIJK! zien het gespecialiseerde onderwijs als schakelonderwijs: plaatsing in het speciaal onderwijs is in principe een tijdelijke situatie. De leerling wordt na een periode in het speciaal onderwijs teruggeplaatst in het regulier onderwijs. In de praktijk zal dit een school zijn die zich in de directe omgeving van de thuissituatie van de leerling bevindt. Eventueel kan terugplaatsing gefaseerd plaatsvinden. De besturen van SAMEN KANSRIJK! streven er naar ruim 90% van de terugplaatsingen succesvol te laten verlopen. Dit vraagt om een kwaliteitsslag van zowel het so, sbao als regulier onderwijs. De besturen realiseren zich dat er een beperkte groep leerlingen is waar (terug)plaatsing in het regulier onderwijs niet mogelijk zal zijn.

De besturen van SAMEN KANSRIJK! zien voordeel in samenwerken. Dat geldt zowel voor samenwerking tussen:

- Regulier en speciaal onderwijs
- Speciaal onderwijs onderling
- Onderwijs en jeugdzorg.

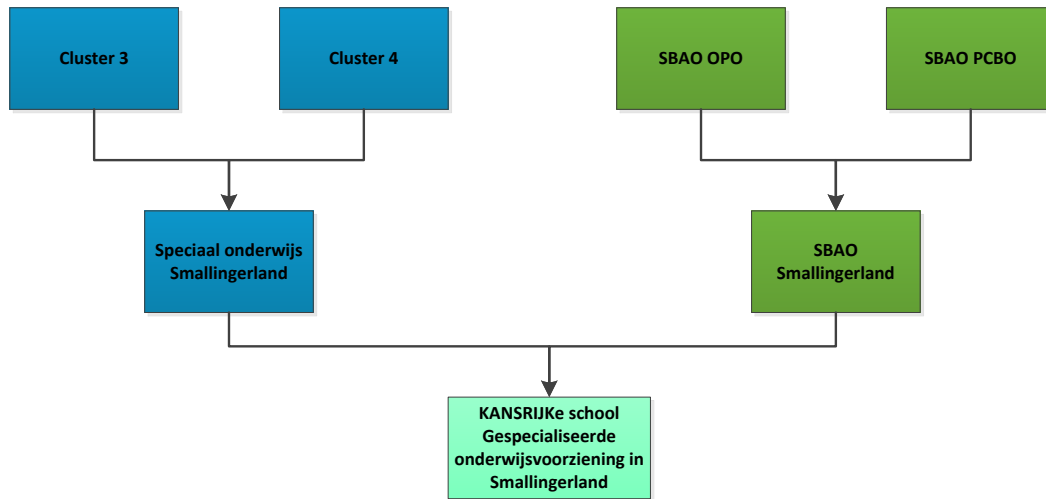
Het levert voordeel op als het speciaal onderwijs in elkaars nabijheid gehuisvest wordt; er kan dan niet alleen gebruik worden gemaakt van dezelfde faciliteiten, maar ook van elkaars expertise. Op 1 augustus 2014 vervalt de strikte scheiding tussen cluster 3 en 4 onderwijs al; zij mogen elkaars leerlingen dan aannemen. Naar verwachting zullen zij binnen enkele jaren samensmelten tot één onderwijsinstituut. Parallel aan deze ontwikkeling ligt het voor de hand dat er (ten gevolge van de daling in het aantal leerlingen in het sbao) een intensieve samenwerking plaatsvindt van de twee sbao scholen in Smallingerland. De besturen van SAMEN KANSRIJK! gaan er van uit dat het speciaal onderwijs in de toekomst nauw zal samenwerken met de sbao school en dat deze samenwerking wordt bevorderd door op één locatie gehuisvest te zijn.

Op basis van het bovenstaande streven de besturen van SAMEN KANSRIJK! naar een organische samenwerking en hebben daarbij het volgende streefbeeld (einddoel) geformuleerd:

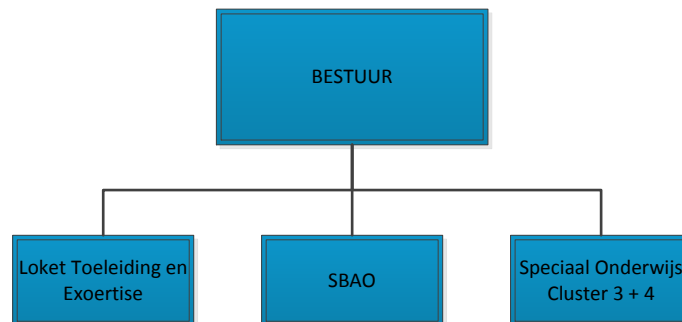
Het creëren van één gespecialiseerde voorziening in Smallingerland voor leerlingen die nu nog op een sbo-, cluster 3 of cluster 4 voorziening onderwijs genieten en die gaat functioneren als schakelvoorziening naar het regulier onderwijs met flexibele arrangementen.

De gespecialiseerde onderwijsvoorziening heeft als werknaam De KANSRIJKe school. In deze onderwijsvoorziening zijn de huidige schotten tussen de schoolsoorten weggefallen en zijn deze samengebracht in één onderwijsinstituut. Dit onderwijsinstituut is een organisatorische en bestuurlijke eenheid (1 team, 1 bestuur, 1 directie) en is op 1 plek gehuisvest.

In schema ziet de samenvoeging er als volgt uit:

In de bestuurlijke aansturing hiervan als volgt:

In de vervolgfases vindt nader onderzoek plaats over de gevolgen van de strategische samenwerking:

1. De periode 1-8-2015 tot 1-8-2019

In de periode 2015-2019 gaan de partners intensief samenwerken. Deze samenwerking loopt mogelijk uit op een fusie van de beide sbao-scholen en tussen de cluster 3 en de cluster 4 school. Indien mogelijk wordt geprobeerd de fuserende scholen onder te brengen onder 1 rechtspersoon waardoor wordt voorkomen dat in een later stadium weer een bestuursoverdracht moet plaatsvinden.

Bij 1 rechtspersoon hoort ook 1 centrale directie voor:

- Loket toeleiding en expertise
- Sbao en cluster 3 / 4 onderwijs.

2. De periode 1-8-2019 tot 1-8-2023

In de periode 2019-2023 wordt de haalbaarheid onderzocht van een fusie van sbao en speciaal onderwijs (cluster 3 en 4) tot 1 gespecialiseerd instituut: de KANSRIJKe SCHOOL, waarbij sprake is van 1 rechtspersoon, 1 loket en 1 instituut voor speciaal (basis)onderwijs in de vorm van een schakelvoorziening voor regulier onderwijs.

De besluitvorming zal conform wet- en regelgeving plaatsvinden op basis van de resultaten uit bovenstaande fasen.

5.2. Onderwijs

Om het regulier onderwijs toe te rusten op de implementatie van passend onderwijs is een kwaliteitsslag nodig. De ambitie van het project is onder meer om de handelingsbekwaamheid van leerkrachten in het regulier onderwijs te vergroten. De expertise die benodigd is om verantwoorde zorg aan leerlingen met een speciale ondersteuningsvraag in het regulier onderwijs te bieden zal zoveel mogelijk in het regulier onderwijs opgenomen worden. De besturen van SAMEN KANSRIJK! willen een kenniscentrum (loket – zie 5.3) openen dat een rol zal spelen in de borging van de kwaliteit en kwantiteit van de benodigde deskundigheid en expertise voor een goede implementatie van passend onderwijs.

Het onderwijs aan leerlingen met een speciale ondersteuningsvraag zal in het regulier onderwijs zoveel mogelijk gebaseerd worden op een bewezen concept, eventueel uit het buitenland (bijv. 'Success for All'). Dit concept moet nader worden uitgewerkt.

Ook voor De kansrijke school verandert het onderwijs. De grenzen tussen sbao, cluster 3 en cluster 4 zullen immers op termijn vervagen en het onderwijs aan de verschillende doelgroepen zal in elkaar overlopen. Ook hier moet een onderwijsconcept voor worden uitgewerkt.

5.3. Loket

In de KANSRIJKE school is naast de expertisefunctie ook de toeleiding tot het speciaal onderwijs vormgegeven: er is sprake van één loket voor toeleiding en expertise.

Het loket Toeleiding en Expertise is bij de KANSRIJKE school gehuisvest. Dit loket is vooral een kenniscentrum dat als primair doel heeft de kwaliteit en kwantiteit van de benodigde deskundigheid en expertise voor een goede implementatie van passend onderwijs blijvend te borgen. Het loket draagt er zorg voor in een periode van circa 5 jaar alle partijen van de betrokken besturen van handelingsverleggen naar handelingsbekwaam worden gebracht en houdt daarna de benodigde expertise kwalitatief en kwantitatief op peil door opleidingen en trainingen te verzorgen.

De samenwerkingsverbanden zijn in de wet Passend Onderwijs (o.a.) verantwoordelijk gesteld voor de plaatsing van leerlingen in het sbao, cluster 3 en cluster 4. Het SWV PO Fryslân heeft er echter voor gekozen om de eerste beoordeling van het dossier en plaatsing van leerlingen in het sbao te delegeren naar het onderwijsveld. Voor leerlingen die -naar het oordeel van het onderwijsveld- ten gevolge van een te zware ondersteuningsvraag niet in het sbao geplaatst kunnen worden heeft het SWV PO Fryslân een Commissie van Advies ingesteld: zij beoordelen de het leerlingdossier en besluiten of een leerling geplaatst kan worden in cluster 3 of 4 onderwijs.

SAMEN KANSRIJK! kiest ervoor om de inhoudelijke beoordeling van de dossiers en het mandaat om leerlingen op het sbao te plaatsen bij het loket te leggen. Bij de invoering van Passend Onderwijs zal nog worden gewerkt met een tussenoplossing: zowel PCBO als OPO zetten de voormalige samenwerking in 'Weer-samen-naar-school-verband' voort in een eigen plaatsingscommissie. Deze beide

plaatsingscommissies werken wel met een vrijwel gelijke aanpak, die is gestoeld op de uitkomsten (het Spoorboekje) van de werkgroep Toeleiding. Zo spoedig mogelijk worden deze commissies samengevoegd tot één commissie.

Het loket SAMEN KANSRIJK! zorgt er daarnaast voor dat het regulier onderwijs op een zodanige wijze wordt opgeleid en geprikkeld dat zij in staat is om op een goede wijze het dossier aan te leggen, zodat het vlot afgehandeld kan worden. Dat betekent dat het loket mee moet groeien met het regulier onderwijs. Dit groeimodel kent grosso modo de volgende stadia:

- In het begin zal het loket het regulier onderwijs nog ondersteunen bij het op orde brengen van de indicatiestellingsaanvraag .
- Daarna volgt een fase waarbij het loket de indicatiestellingsaanvraag zoals gedaan door het regulier onderwijs slechts inhoudelijk zal toetsen.
- In de laatste fase zal het loket de kwaliteit van de toeleiding toetsen door een kwantitatieve analyse van de cijfers (hoeveel indicatiestellingen per school, welke indicatiestellingen per school etc.) en een kwalitatieve analyse daar waar de kwantitatieve analyse om verder onderzoek vraagt.

Het loket heeft dus samengevat 4 functies:

1. Het zorgt namens het SWV PO Fryslân voor een eerste beoordeling van het dossier (van de scholen van SK!) en is verantwoordelijk voor plaatsing van leerlingen op het sbao. Dossiers van leerlingen die zwaardere ondersteuning nodig hebben worden doorgestuurd naar de Commissie van advies van het SWV PO Fryslân. Het loket heeft daarmee als het ware een slagboomfunctie.
2. Het fungeert als kenniscentrum en kan het als vraagbaak dienen voor allerlei vraagstukken op het gebied van onderwijs aan leerlingen met een ondersteuningsvraag (adviserende en ondersteunende functie).
3. De derde functie van het loket ligt op het al eerder genoemde gebied van de kwaliteitsborging. Het loket voert kwalitatieve en kwantitatieve analyses uit op de dossiers, de indicatiestelling en de toekenning van extra zorg.
4. De scholen in het regulier onderwijs zullen niet alle deskundigheid en alle arrangementen zelf in huis hebben om goed onderwijs te kunnen bieden aan leerlingen met een extra ondersteuningsvraag. Andere scholen binnen SAMEN KANSRIJK! hebben die expertise mogelijk wel in huis. Het loket heeft -naast de adviserende en ondersteunende functie- ook een functie als "makelaar" van expertise. Het loket heeft zicht op de aanwezige expertise en arrangementen van alle deelnemende scholen en kan de vraag voor extra ondersteuning verbinden aan een passend arrangement of expert.

Het loket is onderdeel van de organisatorische en bestuurlijke eenheid, de KANSRIJKe school en wordt samen met het onderwijsinstituut op één locatie gehuisvest.

5.4.Huisvesting

Bovenstaande visie heeft consequenties voor de huisvesting:

- Scholen voor het regulier onderwijs zijn op dit moment onvoldoende uitgerust om S(ba)o leerlingen met een speciale zorg vraag goed op te kunnen vangen. Als in de toekomst meer leerlingen met een speciale ondersteuningsvraag opgevangen worden in het regulier onderwijs zullen extra voorzieningen en faciliteiten in de gebouwen nodig zijn.
- De huidige scholen die het speciaal onderwijs verzorgen (sbaó's, cluster 3 en 4) moeten zo dicht mogelijk bij elkaar gehuisvest worden zodat samenwerking wordt vergemakkelijkt. De besturen van SAMEN KANSRIJK! verwachten dat over 10 tot 15 jaar de samenwerking zo hecht is dat het onderscheid tussen de verschillende soorten speciaal onderwijs in Smallingerland zal wegvallen. Er ontstaat dan als het ware één gespecialiseerde onderwijsvoorziening (werknaam: De KANSRIJKE school).
- Het loket voor toeleiding en expertise zal bij de KANSRIJKE school gehuisvest worden.

In de onderstaande beschrijving volgt een schets van de visie op de huisvesting van de KANSRIJKE school. Sleutelwoorden in de schets zijn "SAMEN" en "FLEXIBEL":

1. SAMEN: al op korte termijn (10 jaar) verwachten de besturen van SAMEN KANSRIJK dat het onderscheid tussen de verschillende soorten van speciaal onderwijs is weggefallen en er SAMEN inhoud wordt gegeven aan één KANSRIJKE SCHOOL. Deze samensmelting van de huidige voorziening geeft richting aan de nieuwe huisvesting. Eén ding is zeker er wordt samen gewerkt en dat kan het maar op 1 manier: dichtbij elkaar. Dichtbij elkaar om o.a.
 - Expertise op 1 plaats beschikbaar te hebben en nadrukkelijk te kunnen laten samenwerken.
 - Dure speciale voorzieningen samen bekostigen, beheren en gebruiken.
 - Dure overhead tot een minimum te beperken door optimale samenwerking op alle secundaire processen.
 - Voor alle betrokkenen een duidelijke plaats waar het loket voor toeleiding en expertise te realiseren.
2. FLEXIBEL: Een grote, misschien wel de grootste uitdaging voor de huisvesting is, het feit dat deze buitengewoon flexibel moet zijn. Dit heeft te maken met de onzekerheden die er qua leerlingaantallen na de invoering van passend onderwijs op de besturen af gaan komen en met de eisen die de huisvesting van onze Kansrijke school aan de besturen stelt. Immers met een paar leslokalen en een aantal kantoorruimtes zijn de besturen er niet. Er is zoveel meer nodig om de specifieke doelgroep adequaat onderwijs te bieden in een goed toegerust gebouw. De stuurgroep verwacht dat het huidige leerlingenaantal in het speciaal onderwijs over 10 jaar zal zijn teruggelopen. Op dit moment staan alle locaties van SO en SBAO op de gemeentelijke lijst van vervangende nieuwbouw en/of is er al nieuwbouw gepland. De jaartallen verschillen maar in principe is er voor iedereen op termijn nieuwbouw noodzakelijk c.q. mogelijk. Dit maakt het ook realistischer om na te denken over een volledig nieuw concept. Er is een voorzichtige prognose gemaakt van de leerlingenaantallen in de toekomst (zie paragraaf 4). Het is uiteraard op dit moment niet mogelijk om de betrouwbaarheid van de prognose te garanderen; immers de stelselwijziging is nog maar net begonnen en de effecten zullen in de praktijk nog moeten blijken. De omvang van de gewenste huisvesting zal op een

nader overeen te komen tijdstip samen met de gemeente moeten worden bepaald. Een flexibel concept zou de mogelijkheden bieden om vergaande integratie van verschillende typen leerlingen te realiseren en aanpassingen te doen aan de daadwerkelijke ontwikkeling van de leerlingenaantallen.

De droomschets: **“Een dorp in het dorp...”**

Ergens in het dorp Drachten is op een mooie groene en goed toegankelijke plaats een nieuwe school gebouwd. Het is de KANSRIJKE SCHOOL van de gemeente Smallingerland. De school is gefaseerd gebouwd, maar nu in 2020 gaan alle kinderen die speciaal onderwijs behoeven er ook echt heen.

Alle partners participeren in de ontwikkeling van dit plan. Het resultaat mag er zijn! In het hart van het dorp tref je alle centrale voorzieningen aan. Voor kinderen zijn er een makkelijke bereikbare sporthal, een ruimte om te vieren, een klein zwembad, oefen- en trainings- en revalidatieruimtes. Voor ouders en medewerkers is er een goed te vinden informatiecentrum en centraal loket voor toeleiding en expertise ingericht.

Alle ondersteunende diensten hebben ook hun plekje gevonden in het centrale hart. Er wordt intensief en effectief samengewerkt door logopedisten, maatschappelijk werkers, trainers, orthopedagogen en andere specialisten om de leerlingen en hun begeleiders van De KANSRIJKE SCHOOL optimaal te bedienen. Ook tref je er de leiding van de school aan en zijn er vergader- en ontspanningsfaciliteiten voor medewerkers.

Rondom het centrale hart zijn verschillende ruimtes voor leerlingen gebouwd. Hoe groter de ondersteuningsvraag van een leerling is, hoe dichterbij de leerling bij de centrale voorziening onderwijs krijgt. Er is gekozen voor een hele slimme logistieke inrichting die dit mogelijk maakt.

In het centrale hart en de werkruimtes er om heen is plaats voor de leerlingen en bijbehorende medewerkers van de KANSRIJKE school. Maar dat is nog niet alles van het “dorp in het dorp”. Het dorp van De KANSRIJKE SCHOOL is groter. Om het permanente centrale hart zijn woningen gebouwd. Mooie energie neutrale twee onder één kap woningen die deels gebruikt worden voor het geven van onderwijs en deels in gebruik zijn door bewoners of kleinschalige ondernemers.

Bij de oplevering van het dorp in 2015 waren alle woningen in gebruik en hadden maar liefst ca. 750 leerlingen een plekje in het centrale hart of in één van de woningen. Sommige (m.n. SBAO-leerlingen) werden toen nog gehuisvest in hun oude school maar dat is nu verleden tijd.

Nu in 2020 vind je in de vrijgekomen woningen een vrijgevestigde logopediste, een woonvoorziening voor LVG's, een tandarts en ietsje verderop wonen twee gezinnen. Kortlopende huurcontracten maken het mogelijk om in geval van leerling groei makkelijk weer een woning in gebruik te nemen voor onderwijsvoorziening. De woningen zijn slim en flexibel ingericht en maken de omschakeling van wonen, werken of onderwijs snel en eenvoudig mogelijk.

Deze wijze van onderwijshuisvesting, wonen en werken heeft de gemeente Smallingerland geen windeieren gelegd. In veel gemeenten ligt na de lange crisis in de woningbouw die in 2014 ten einde kwam nog steeds veel grond braak. De gemeente Smallingerland heeft door deze investering al een aardige woningvoorraad beschikbaar op een buitengewoon aantrekkelijke plaats. Nog belangrijker is dat door deze diepte investering er een onderwijs centrum is ontstaan wat toonaangevend is geworden in Noord Nederland.

Een vertaling van deze droom in locatie eisen leidt tot het volgende:

- Bereikbaarheid
Voor een campus met (nu nog) 4 afzonderlijke scholen en een groot expertisecentrum met een regionale werking is de bereikbaarheid een van de belangrijkste aandachtspunten. Tijdens de piekmomenten in de ochtend en middag rijden veel busjes, taxi's en ouders met kinderen af en aan. Een goed circulatiesysteem rondom de locatie is daarom een eis. De voertuigen moeten voldoende ruimte hebben voor het veilig afzetten van de kinderen, voor het kort parkeren en bij de in-/uitritten. Misschien is het zelfs raadzaam de inritten en uitritten te scheiden. De locatie heeft op termijn een centrale hoofdingang, maar voor de leerlingen zijn er per school meerdere ingangen. Dat komt de veiligheid en doorstroming ten goede.
- Parkeren
Voor lang parkeren, van bijvoorbeeld personeel, dienen voldoende parkeerplaatsen gerealiseerd te worden. Voor parkeren zijn geen normen opgenomen in de regelingen onderwijshuisvesting. Wellicht kan hiervoor worden aangesloten bij de parkeernormen van de gemeente Smallingerland. Tevens kan in het Programma van Eisen traject per school een indicatie worden gevraagd van het noodzakelijk aantal parkeerplaatsen.
- Fietsenstalling
Zowel voor leerlingen als voor personeel is een fietsenstalling, deels overkapt, noodzakelijk. Op dit moment is er nog geen inventarisatie gemaakt, van de hoeveelheid benodigde stallingen. Het is logisch dat nabij de centrale hoofdentree de grootste (deels overkapt) stalling wordt gerealiseerd. Dat betekent dat er ook een gescheiden, veilig fietspad naar de campus wordt aangelegd. Het aan en af rijdende verkeer en de fietsen dienen zoveel mogelijk gescheiden van elkaar te worden in verband met de veiligheid. Hieronder een citaat uit het mobiliteitsplan van de gemeente Smallingerland dat als uitgangspunt kan dienen voor het fietsparkeren: Goede fietsenstallingen vormen een schakel in het totaalpakket aan fietsvoorzieningen. Om het fietsverkeer te bevorderen, is de aanwezigheid van goede stallingen bij de bestemming van de fietser cruciaal. Daarnaast betekent het ontbreken of foutief situeren van stallingen dat fietsen her en der worden gestald. Dit komt de kwaliteit van het straatbeeld en het comfort voor de voetgangers niet ten goede.
- Locatie fietsenstallingen
De locatie van fietsenstallingen (ten opzichte van de voorziening) is van belang voor het gebruik ervan. Bij het kiezen van een locatie dienen de volgende stelregels in acht te worden genomen. Stallingen worden gebruikt indien ze: niet te ver van de bestemming liggen; aan de aanvoerroutes liggen; duidelijk zichtbaar en herkenbaar zijn; qua vormgeving voldoen aan de wensen van de gebruiker.

- Aantal fietsenstallingen

Voor het aantal stallingen bij solitaire voorzieningen zijn richtlijnen opgesteld. Het gaat hierbij om richtlijnen voor verbouw of nieuwbouw met een ondergrens van 10 stallingen. Als van een nieuw te bouwen functie gegevens over gebruik bekend zijn, die een betere inschatting van het aantal benodigde plaatsen mogelijk maken, moet niet vast worden gehouden aan de richtlijnen.

- Terreinoppervlak

In de 'regelingen onderwijshuisvesting' zijn normeringen opgenomen voor de terreinoppervlakte betrekking hebbende op het verharde gedeelte (betegelde pleinen) bij nieuwbouw. Wanneer die normeringen worden aangehouden is een minimum terreinoppervlakte nodig van 1730 m². Dat is op basis van de totale leerlingenaantallen in 2021. Hierbij is rekening gehouden dat op het terrein ook de cluster 2 school wordt gehuisvest. Let wel: dit is een minimum en vooral gericht op de verharde (speel)pleinen. Toegangswegen, parkeerplaatsen, fietsenstallingen en dergelijke maken hier nog geen onderdeel van uit. Bij het ontwikkelen van het ruimtelijk-functioneel Programma van Eisen wordt aandacht besteed aan de totale buitenruimte.

Vanuit de nieuwbouwplannen van RENN4 in Smallingerland zal onderzocht moeten worden of de toekomstige wensen van het speciaal onderwijs realiseerbaar zijn en of er door modulair bouwen vorm kan worden gegeven aan De KANSRIJKe school. Met de gemeente Smallingerland hebben inmiddels een aantal gesprekken plaatsgevonden. Zij hebben de visie van SAMEN KANSRIJK! omarmd en zijn een onderzoek gestart naar een terrein dat geschikt is om de KANSRIJKe school -eventueel samen met de cluster 2 school- vorm te geven. De gemeente verwacht in het najaar van 2014 duidelijkheid te kunnen geven over de mogelijkheid voor terrein dat geschikt is voor gezamenlijke bouw.

6. Randvoorwaarden

- Investerings in expertise opbouw binnen het regulier primair onderwijs.
- Investerings in de juiste faciliteiten en voorzieningen in de gebouwen van het regulier onderwijs (verbouw/nieuwbouw)
- Adequate ondersteuning vanuit het CJG en jeugdzorg
- Versneld bouwen om te voorkomen dat leerlingen met een speciale ondersteuningsvraag (die juist behoefte hebben aan structuur, regelmaat en rust) tien jaar in een bouwput naar school moeten
- Goede marketing- en communicatie strategie